

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Ötvenárba nettóért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több helyen...

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt — Kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.

Utolsó posta.
Az erdélyi mozgalom ügyében
pellát a függetlenségi párt
rémeth Albert az országgyűlésen.

Ujra győztünk! Sefkek pasa
venel ütközött meg a musz-
150 darab muszka ott vezett
marha s 500 muszka dísznő
törököké. A nemzeti gárda a
péséről kész. (Gr. Szécsényi
bírássa nevezetett ki.

ERDÉNYI SZÍNHÁZ.
1877. okt. 17. adatik:
szul örözött leányok.
Várn és Dalaposke után ford.
Fekki Miklós.

Hirdetés.
szerelemem a tisztelt hölgyköz-
ontem hogy a bekeverkezendő őzi
minden nemű nő ruhát s téli felöltő

itz-pora.
Csak akkor
valódi
szerelemem a tisztelt hölgyköz-
ontem hogy a bekeverkezendő őzi
minden nemű nő ruhát s téli felöltő

Agarászélet.
1806. év december 20-dik napján édes
atám, két bakonszegi nyulász emberrel —
Tikos Miklós és Gorabinczy Mátyással — el-
kültött a bakonszegi szőlőskertbe, a régi fa-
ból utolsó Bisztra nevű agarával. Nagy hó

A nemzet és minisztere.
(Szemle a helyzet felett.)
Budapest, okt. 16.

Ép úgy, mint nem vagyunk képe-
sek az idő kerekét megállítani, nem ké-
pes egyes államférfi nemzete akarata
ellen sokáig küzdeni, bármily hatalmas-
nak higgye is magát.

A nemzetek életében a korszakot
alkotó mozgalmak, nem egyes emberek
művei, hanem a haladás, és a művelő-
dés lassu, de biztos diadalai.

A római nép eltűnt a föld színéről,
mert a caesarok megbuktatták a köz-
társaságot, illetőleg, mert a rabszolgáság
nem lett eltörölve a republikánus kor-
mány által, s az emberi jogok és ki-
válságok csak is egyek, a polgárok
részére voltak biztosítva.

A római nép megszűnt. Nem maradt
hátra belőle más, csak nyelve. A római
rabszolgák azonban nem veszték ki, ha-
nem az újabb időben szolgákká alja-
sodtak. Azon időben a rabszolgáknak
csak testével rendelkezett a római patri-
cius, a mai szolgák azonban nem
perhüvelyüket, hanem lelküket bocsájt-
ják áruba.

A régi kor rabszolgái megválthatták
magukat: ha lefizették a váltásdíjat,
akkor uruk zsarnoki befolyása alól fel-
szabadultak.

Az új kor „rabszolgái” ezt azonban
nem tehetik. A rang, hivatal, ordo, s
néhelyeknek igaztalan, piszkos kezekkel
szerzett vagyon többet ér, mint a sza-
badtság, a függetlenség, melyért már az
okori rabszolgák is tudtak lelkesülni,
pedig dusszagodt urak háznál teljes ké-
nyelemmel hizlalhattak volna maguknak
potrohot, mégis a ki csak tehetett, lefi-
zette a váltásdíjat, mert érezte magá-
ban, hogy... ember.

Ha mélyebben gondolkodunk a kü-
zös külügyminiszter, és a magyar mi-
niszterelnök által folytatott nemzetelle-
nes politika felett, be kell ismerünk,
miszertin ma hátrább vagyunk politika-
ilag, mint midőn Európában a jelen po-
litikai viszonyok alakulni kezdtek.

Azon időben, ha egy nemzet vala-
mely darab földet elfoglalt, s ott meg-
telepedett, egy választott közös fő alatt
korlátlanul uralkodott belpolitikailag.

Az igaz, hogy akkor nem volt
még sem a mostani tudomány és mű-
veltség, sem pedig a diplomáciai jegy-
zékvaltság.

A SZERELEM.
— „Jánus”-ból. —
Ne kérdesz tőlem, ha szeretlek-e?
En nem tudom, mi ennek a neve.

AGARÁSZÉLET.
— Nadányi Imre emlékiratából. —
1806. év december 20-dik napján édes
atám, két bakonszegi nyulász emberrel —
Tikos Miklós és Gorabinczy Mátyással — el-
kültött a bakonszegi szőlőskertbe, a régi fa-
ból utolsó Bisztra nevű agarával. Nagy hó

Mindenesetre e barbár kor hozta
magával, hogy egyik független birod-
alom kancellárja, vagy nagy követe,
nem parancsolt a másik független birod-
alom uralkodójának, sem közvetve,
sem közvetlen.

A mikor pedig a német rabló-lova-
gok elkezdtek garázdálkodni, s a békés
kereskedőket és utasokat zsarolták és
kirabolták, s ez ellen tehetetlen fejede-
mek nem tudták őket megvédelmezni;
ezen úgy segítettek az egyes falvak pol-
gárai, hogy falakkal vették magokat kör-
rül, s egyesült erővel igyekeztek jogaikat,
szabadságukat és családjukat a közös
ellenség ellen megvédeni.

Csodálatos! Azon időben pedig a
könyvnyomda sem volt feltalálva, sem
az úvilágból nem szivárogtak még a
reakcióra oly veszedelmes eszmék át Eu-
rópába, mert fel sem volt fedezve. És
úgy látszik, azon kor férfainak már volt
annyi belátásuk, hogy a szabadságot
szerették, és nem az elnyomatást, zsar-
noktságot.

Pedig akkor a zsarnokoknak sokal
több eszköz volt kezükben a népek
leigázására.

A tudomány egyedül a papok ke-
zében volt. A fekete csuhások pedig ak-
kor is, mint most, nem azt tanították,
miért mesterük keresztihalát szenvedett:
a felvilágosodást, egyenlőséget, békét és
szeretetet; hanem mint a sötétség apos-
toli szerepeltek folyton, és a zsarno-
koknak kész szolgálói voltak a nép leigá-
zásánál.

És a nép, ennek dacára folyton
igyekezett szabad, független lenni: mert
minden egyes része érezte, hogy ember.

A magyar miniszterelnöknek élő pél-
dál állhat a mult század nagy francia
forradalma. E forradalom legszebb bizo-
nyítéka annak, hogy ha a nép nem
ért egyet a kormány politikájával, akkor
nem a nemzet, hanem az őt a koronával szem-
ben képviselő miniszterek-
nek kell összetörni, mihe-
lyest meghajolni nem akar-
nak a népfenség előtt.

A francia nemzetet azonban a mult
század irói eléggé felvilágosították arról,
miszertin a nép nemcsak az adózásra
született, hanem szabad neki emberi jo-
gokat gyakorolni. Az igaz, hogy az
akkori irók tollai nem voltak eladók.

Ok képviselték a nemzet közvéle-
ményét, s ép oly nyíltan és kereken sze-
mébe mondták kormányuknak mindent,
mint a nálunk lévő ellenzéki sajtó teszi,
ha a kormány eljárása helytelen volt.

Az összes sajtó ez eljárása hatott
is a kormányra. — Azóta divatba jött,
hogy mibelyest valami kormány a nez-
etek sorsának intézését kezébe veszi,
rögtön saját félhivatalos organumaival
kezdí a közvélelmenyt megcsúszni.

E kormánylapok a tizenkilencedik
század fekete csuhásai. Takargatják azok
bűneit, hibáit, kik őket fizetik.

A nép azonban, előbb vagy utóbb,
be fogja látni, mennyire bízhatik e la-
pok tudságzótt loyaltásában. Lesz egy
tárgy, melynek feldolgozásához előbb
utóbb hozzá kell fogni azoknak, kik
nyolcz évig folyton küzdöttek a hatvan-
hetes kiegyezés ellen, és ma r o s z a b-

ak azoknál, kiknek az mű-
ve volt. E tárgy a három császár
szövetsége. S ma még csak oly szobor,
mely el lévő fedve, csak leplelt látjuk.

Meg fogják kísérteni Magyarországot
oros szövetségbe vinni. Pedig az északi
és déli pólus soha sem fog összeérni.
Ha figyel a nemzet, látni fogja az ujkor
e szem nélküli rabszolgáit.

A történetírók állítják, hogy XVI.
Lajos szerencsétlen időben jutott trónra,
mert az akkori mozgalmas korban eré-
lyes és geniális ember lett volna szük-
séges uralkodónak, hogy idejekorán be-
lassa, miszerint a nemzeti ér-
ület ellenébe nem lehet
akadályokat gördíteni, s
jővele eleget tett volna népe akaratának.

Bármily erélyes és nagy uralkodó
volt is azonban XVI. Lajos, soha sem
tudott volna ellentálni a megindult áram-
latnak.

A nemzet ugyanis belátta, hogy
azok, kik a kormány élén állanak, ösz-
szehasonlítva az akkori idők más állam-
férfiaival, szellemileg törpék.

Sok hasonlatosság van hazánk je-
lenneli politikai viszonyai, s a nagy fran-
czia forradalmat megelőző néhány év kö-
zött.

Nemzetünk, mely tíz év óta soha-
sem volt egy nézetben, a törkök iránti
rokonosznv tekintetében egygyé olvadt.

Ne adja az ég, hogy a kormány-
férfiak önző s személyes politikája, s a
bécsi kátonai reakció befolyása oly eré-
lyes actióra kényszerítse a nemzetet,
melyből a későbbi kormányok meg fog-
ják tanulhatni, hogy alkotmányos
állam minisztereinek csak
a népszolgáinak és nem a
korona, a reakció és Bis-
mark-Goretsakoff rabszol-
gáinak kell lenni.

Hentaller Lajos.
— Mókáznak az oláhok. Kitént, hogy a
magyar szabad csapatnak az oláh területre be-
töréséről szólt hírt — a „bukaresti külügy-
miniszter” terjesztette el. Látszik, hogy csak
— oláh.

— Kartács és bomba foglaltatott le a
budapesti vámváhatalán. Hamburgból, mint
„gépkatréseket” küldték Szerbiába. Csak
aztán Budapestre ne szállítsák tovább.

— Tisza Kálmán újra készül lemondani.
Okul azt adja, hogy nemzetünk jogából nem
ad fel többet, (mintha volna még mit feladni):
beszéli a dolgot, de mi azt hisszük, hogy
könnyebb a terének a tífokon átburni, mint
— Tiszának ott hagyni a bársonyszéket.

Magyarok a távolban.
— Levél a szerkesztőhöz. —

Bécs, okt. 15.
Önkényt kérdezheti bárki is, hogy a
Bécsben és általában a külföldön tartózkodó
magyar ifjak tanulmányai vagy pedig már
elvégezték köteleseiket után mivel töltik za-
bad idejüket? Foglalkoznak-e a magyar ügyek-
kel, át vannak-e ők is a hazájokban uralkodó
szellemtől hatva, vagy nem? A vád igen gyakra-
n, de ártatlanul terheli őket, a közvélelmeny,
mely csak a külsziónnek hódol, a nélkül, hogy
a fennforgó ügyet komolyabban mérlegbe ve-
né, elítéli őket, mint olyanokat, kik idegen

lovon senki sem”: de azért a szürke futott, s
csak akkor állott meg, midőn az agarak a nyul-
at elfogták. Agarász életem első napja volt
ez. Csakhamar ez idő tájtba történt, — hogy
Kóós József atyámfia megsejtette, hogy 6 ré-
nes forintom van, mely összeget nagyanyám
Kondor Istvánné Curatióra adott pénzéből tar-
totgattam meg.

„Add nekem a 6 forintot Imre, a Feeske
agarát adom érte” szólít meg Kóós; nem so-
kat gondolkoztam, a 6 forintom megvettem a
Feeskét.

A felsépselyű Feeske házunknál hamar
felhíztott. — Kimegyek vele a Köntös-kertbe,
melyben szőlője volt szép apámnak: szép ta-
vaszi nap volt: én a szőlőmeczők közt jár-
kálók: egyet gondolok: kiegrom a szőlő ga-
rádján: a közel lévő maesi pusztára: három
nyulat ugratok: egyet sem tudok a Feeskének
bemutatni; olyan messzire előre járt, hogy
még kiáltásomat sem hallotta: nehezen kenyér-
rel becsaltam egy tanyaúra: a zsebbevalómát
nyakára kötöttem, és emélfogva vezettem: —
nyulat letem, zsebbevalómával együtt elszal-
asztottam a Feeskét: forgatta: végre a nyul
beleugrott a tanyaét övedző árokba meglapult,

földre lépve, mindjárt elnémetesedvén, hazájok-
ról megfélemedeznek.

Ne feledjük azonban mi is, hisz úgy is
eléggé ismeretes, mennyire van a külföldön és
különösen Bécsben az egyetemi polgárság ha-
talma korlátozva a rektorok által. Emlékez-
zünk csak vissza, midőn a softák tiszteletére
a fákllyas menetet Bécsben akarták megtartani,
az itteni magyar egyetemi polgárokat hívták
segítségül. Tehetett ez csak valamit is, szigo-
ruan meglett nekik minden ilyféle ügybe való
beavatkozás tiltva a rektorok részéről.

Fajdalom, mi nem élvezük itt azt a sza-
badságot, melylyel a pesti egyetemi hallgatók
mélánt kérkedhetnek. Itt a hallgatók a rektor
engedélye nélkül semmit sem tehetnek.

Mit tegyének tehát az idegen földön tar-
tózkodó magyar tanulók, hogy szabad idejüket
kellemesen és élvezetesen eltölthessék, anélkül,
hogy a rektor és tanárok véleményeivel ösz-
tűködésbe ne jőjjenek?

Alakítsanak oly együletet, minő a „bécsi
akad. magyar társas kör” a hol
összejöveledek és egymással való gyakoribb
érintkezés által feleletik némileg egymással,
hogy hazájukon kívül vannak. Ily egyület min-
den külföldi nagyobb városban léteznek, a hol
csak egyetem van. Ilyen a zürichi ifjak által
alakított „magyar egylet,” mely a művelődés
eszméjén kívül még az átutazó vándor magya-
rok segélyezését is célul tűzi ki, a müncheni,
párizsi magyar egyleték stb. Bécsben két ily
magyar kör létezik; az egyik a „polgári
társas kör,” a másik az „akad. olvasó
és társas kör,” melynek tagjai csupán csak
a mű és tud. egyetem, az evangélikus theolo-
gia felsőbb tanintézet, a keleti akademia és a
földművelési főiskola magyar ajku hallgatói,
ugyszinte a gyógyszerészet magyar hallgatói,
s az érintett intézetek tanárai és azok helyet-
tesei lehetnek.”

Ezen utóbbi a magy. „akad. olvasó és
társas kör” csak sok évi fáradozás gyümöl-
ése, a sok ellenségeskedés, valamint a kevés
pártfogás késeletették ez üdvös és nemes célért
törköv egyület létrejöttét; már maga az is,
hogy az együletnek egy félvég kellett várnia,
míg a statutumoknak a hatóságok csak újabb
javítások és átdolgozások folytán lettek hely-
benhagyva. — mutatja eléggé a rossz indulatot,
melylyel az itteni magyar tanulók iránt visel-
tetnek.”

No de mitűn megalakult és mitűn a
király, valamint Andrássy gróf is pártfogások-
kal voltak szívesek az egyület megajándékozni,
bátran és rendületlenül néz az a jövő elé.

E tanév megnyitásánál is megkezdette már
müködését és szép az elnök buzditó beszédében
mondá el az egyület célját, kikérve magának
a tagok részéről a bizalmat és pártfogást.

A felszólítás következőképp hangzik:
Pályatársak! A „bécsi akad. magyar-
olvasó és társas-kör,” mely a tiszta hazafis-
szellem nemes tüzezől batoritva, a kishitűség
és közöny ezzer akadályán keresztül létének
alapját megvetette: az új tanév kezdetén a
jövő iránti tántoríthatlan bizalommal nyitja meg
a Bécsben tanuló magyar egyetemi polgárok
előtt csarnokait. Ez eszme, mely az egyesület
megalakulásával, lelkes honfiak áldozatkész-
sége által nyerte megtestesítését, — a haza-
fias szellemben való művelődés nemes eszméje,
élelnek visszhangra talál minden magyar kebel-
ben, a mely a haza iránti hő szeretetet ma-
gába zárva, ennek intéseit követi kívül a haza
határain.

Pályatársak! Ifju együletünk a bécsi ma-
gyar tanuló ifjuság művelődési törekvéseinek
és közös anyaföld iránti szeretetűnknek szent
oltárt emelt. Ez oltár elé tegyük le
szerény áldozatainkat!

Nemcsak az eszmét, mely az együletben
van megtestesítve, nemcsak a távol hazát, mely
bizalommal tekint elszedelt fiaira. — de önma-
gunkat is legjobban tiszteljük, ha az egyület
létének jogosultságától, szükségességétől át-

*) Nem sokkal jobban volna ott is „egyesült erő-
vel” dolgozni? Szerk.

agaram reá ugorván — megnyomta. Szülein
mennyire örültek, midőn bevittem nyul fog-
lyomat.

Sárréti urfiak nyolczan voltak tanulók:
minden héten háromszor kimentünk nyulászni
gyalog, csak János József volt egy rossz bitang
lovon — melyet mostoha atyja a senator
adott alá.

Agarászat közt azt mondja Kóós „azé
legyen a nyul, a ki fel veszi!” „Ugy legyen!
kiáltá Jeney. Felkelt a nyul, Kóós, ki mindég
a Jeney lova szügye alatt szaladt, mikor érezte,
hogy már nem soká bírja a futást, a bi-
tang lábái közé vágja magát, a ló felbukott,
s mig Jeney kergette a lovat, addig Kóós fel-
vette a nyulat, kiáltván „enyém a nyul!”

Nagy időmulva két jónak tartott aga-
rammal bementem Debreczenbe: ott Papp Ist-
ván veres szőcs Hajdáré agarát nagyon leverte
agaraimat. Nagyban bántott. „Nem vered le töb-
bet agaraimat!” gondoltam.

Haza érkezvén megkértem atyámat, en-
gedje meg, hogy egy nagyon jó agarat ve-
gyek. Nem szóllott semmit, mit én úgy vet-
tem, hogy „qui tacet, consentit.”
Az atyámnak olyan két szép tehenét

hatva, jövőjének biztosítására közkarattal köz-
reműködünk. A mit egyesek áldozatkész-
ségnek megalapítania sikerült, azt nekünk
kegyeletes érzéssel megőrizni s minden
körülmény között fentartani szent köte-
lességünk. S e kötelesség teljesítésétől nem
fogja magát megvonni senkiesem, kinek szíve-
ben magyar vér lüktet, kinek ajkán magyar
szó hangzik.

Pályatársak! Mutassátok meg, hogy meg-
értettétek a nemzet geniusát, s hogy ahöz to-
vábbra is hűk maradni akartok. Lépjétek be
tömögösen azon együletbe, mely hivatás
utáni törekvéstök mellett nemzeti
öntudatokat is támogatni lesz hivatva.
Gottlieb Ferencz.

— A bécsi magyar-egylet, a mint lapun-
kat értesíték, f. hó 15-én a belvárosba (I. Habs-
burgergasse, Nr. 1.) saját bérelt helyiségébe
fog áthelyeztetni. Ez alkalommal tudatom egy-
szersmind, hogy együletünk választmánya elha-
tározta, jövő karácsony estéjén, néhány itt élő
szegény magyar család gyermekeit felruházni,
és a helyben lakó tehetősb honfitársakat lapok
utján felhívni, e jótékony csel sikeres kivite-
léhez, pénz, postzó, ruha- vagy felruházni, stb
adományokkal hozzájárulni.

Irodalom. Művészet.
— Modern dolog. —

Ujságirónok. Ne mondja senki, hogy Ma-
gyarországon a nők jogai nem jutnak érvény-
re! Az események azt bizonyítják, hogy a nő
emancipáció kezdetét veszi, még pedig a sajtó
terén. A kis Toldy Ferencz, a nagy Toldy
legkisebb fia, a Pista öccse a B. H. könyvo-
matolt lap szerkesztője, a szerkesztőségi iro-
dában két nőt alkalmazott. Az egyik
munkatárs barna, a másik szőke, és mind a
kettő bájos. A mint a fána beszél, a nőköl-
legűk udonságokat fognak keríteni, mert szép
szemeik és csábító mosolyaikkal a legnagyobb
státus titkot is kifogják szedni a legdrágább
államférfiu kebléből. A nő emancipáció meze-
jén uttörő szerkesztő — előfizetők gyűjtésére
is alkalmazhatná őket. Az egészben az a leg-
szébb, hogy az illető nők — belmunka-
társak.

Shakespeare meghalt. A kardalnok be-
szél a szintársulat élczelni szerető primo ama-
rosójával. A kardalnok szerető töle újságot
hallani és megkérdi: hogy mi hír van a mű-
vészek közt. „Jaj barátom,” mondja a kérde-
zett, „nagy gyász van most a művés világ-
ban!” „Hogy-hogy?” „Hát nem hallotta még?”
„Meghalt Shakespeare!” — „Ejnye szegény
de jó darabokat írhatott volna még! Hát aztán
mikor temették?” „Mikor? hát tegnap!” „Na
az nem szép tőlünk, mondja a kardalnok mel-
atlankodással, hogy ez a társulat egy koszo-
rut sem küldött koporsójára; hisz mikor Mo-
lière-t temették, akkor egész koszort
küldtünk — Bagosról a koporsójára.

— BUDAPESTI HIREK. A tudomány és
műgyetemi dalegyesület nov. 3-án a Hungá-
riában több művész és művésznő közreműkö-
désével a töröksebesütek javára hangversenyt
rendez. A belügyminiszter a lóhus árulását
közegészségi szempontból nem engedte meg.
A török sebesütek javára Szupa György ur-
nál eddigelé 12,917 frt. 73 kr. gyűlt be.
A főmáhvivatalnál ismét ezer drb. üves bomb-
bát foglaltak le, melyeket Szerbiába akartak
csempészni, tulajdonosa 30 nap alatt árveheti.
Valjon jelentek-e érte? Bartók Lajos
fiatal költőnk Kun László korából vett kró-
nika nyomán, tragédiát ír, melynek kéis rész-
leteiről szakértők elismerőleg nyilatkoznak.
A jövő évi unjoneozásra a jövő hóban kezdőd-
nek az előmulatók. Az összeírás házánkent
fog eszközöltetni.

fejték, melyeknél szebbet máig sem látam.
Erte adtam: a Hajdáré, meg Uzu nevű tes-
tévérért: mind a két tehenet. Összel féltém,
mit mond jó atyám, hova lettek tehenei! So-
hasem kérdezte, pedig tudta.

A Hajdár és Uczual — mely utóbbi
csak a két első fordítást adta, többet egyet
sem — 16 nyulat is fogottam, eg szerkimen-
temmel az Öndődon.

Gróf Széchenyi István kapitány Debrec-
zenbe volt ez időben szállásolva; 500 forin-
ton kérte abba az időben a Hőjdárát. — „Nem
adom kapitány ur egy oláh faluért sem” —
feleltem. — Kár volt! Még holnap mulva
egy lágy verésen, igaz megfogta a nyulját, —
de inat kapott, s ingyen ajándékozta el.

Jó atyám halála után, a szerepi szige-
teken agarásztunk; — aratás előtt lévő az
idő, — nem igen leltünk nyulat: Bárd De-
zseffy Lajos ködöt lakván, 6 tartott bennün-
ket két napig búzós tuzok hussal, — úgy
megutáltam, — hogy azóta nem ettem tu-
zokot.

